

Datum van inontvangstneming : 12/09/2013

Zaak C-436/13

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

2 augustus 2013

Verwijzende rechter:

Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Groot-Brittannië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

2 augustus 2013

Verzoekende partij:

E.

Verwerende partij:

B.

[OMISSIS]

BETREFFENDE DE CHILDREN ACT 1989

INZAKE S. (een kind)

Beschikking tot dringende verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie van

THE COURT OF APPEAL OF ENGLAND AND WALES, CIVIL DIVISION

[OMISSIS]

krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (spoedprocedure).

– In een procedure volgens verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke

verantwoordelijkheid, en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1347/2000 (PB L 338, blz. 1), betreffende S.

[OMISSIS]

Verzoek om een dringende prejudiciële beslissing

Verwijzingen naar artikelen (bijvoorbeeld naar artikel 12) betreffen de artikelen van verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (hierna: „verordening”).

DEEL I – Inleiding en noodzaak van de prejudiciële spoedprocedure

- 1.1 De onderhavige zaak betreft een verwijzing van de Court of Appeal of England and Wales (Civil Division) (hierna ook: „verwijzende rechter”) om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, met het verzoek om deze verwijzing te behandelen volgens de spoedprocedure van artikel 107 van het Reglement voor de Procesvoering van het Hof. De spoedeisendheid is ingegeven door het feit dat het verzoek de vraag betreft welke rechter volgens het recht van de Europese Unie bevoegd is in een zaak betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid [**OR. 2**] voor S. B. (geboren op 27 mei 2005) (hierna: „S.”), het kind over wie het in de procedure voor de verwijzende rechter gaat.
- 1.2 De zaak betreft een kind van acht jaar oud voor wie het bezoekrecht (*contact*) van zijn vader niet kan worden bepaald rekening houdend met zijn actuele behoeften, zolang niet wordt vastgesteld welke rechter daarvoor ten gronde bevoegd is. Hij is op een bijzonder gevoelig punt van zijn ontwikkeling gekomen en indien de huidige situatie voortduurt, kan dat zijn welzijn en de toekomstige band met zijn ouders ernstig en onherstelbaar schaden. Het getuigt van een ontoelaatbare onzekerheid indien niet kan worden vastgesteld welk gerecht bevoegd is om zich uit te spreken over de feitelijke en wezenlijke vragen betreffende de uitoefening van het ouderlijk gezag. De Court of Appeal of England and Wales is van mening dat het absoluut noodzakelijk is dat deze aangelegenheid wordt uitgeklaard en volgens haar zijn de PPU-criteria dan ook vervuld. Elk uitstel inzake de beantwoording van deze vraag zou het welzijn van het kind ernstig in gevaar brengen en zou afbreuk doen aan de mogelijkheid voor de verwijzende rechter om zijn verplichting na te komen om uitspraak te doen over de vragen betreffende de behoeften van het kind. Volgens de Court kan hier enkel via de prejudiciële spoedprocedure tijdig uitsluitel over worden verkregen.

- 1.3 De onderhavige verwijzing betreft in hoofdzaak de uitlegging van de artikelen 8 en 12, lid 3, van de verordening en de onderlinge samenhang tussen deze artikelen. Zij komt voort uit het beroep dat door de heer E. (hierna: „de vader”) bij de Court of Appeal is ingesteld tegen een beschikking van de Family Division of the High Court of Justice of England and Wales waarbij laatstgenoemde rechterlijke instantie zich krachtens artikel 8 van de verordening bevoegd heeft geacht ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid voor S. De vader voert voor de verwijzende rechter aan dat de High Court zich ten onrechte bevoegd heeft verklaard krachtens voornoemd artikel 8, aangezien sprake is van prorogatie van rechtsmacht doordat partijen eerder overeenkomstig artikel 12, lid 3, van de verordening de bevoegdheid van de gerechten van het Koninkrijk Spanje hebben aanvaard om uitspraak te doen ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid voor S.
- 1.4 Verweerster in de door de vader ingeleide beroepsprocedure is mevrouw B. (hierna: „de moeder”). Zij bestrijdt het door de vader ingestelde beroep. Op 24 juli 2013 heeft de moeder een memorie van verweer (*Respondent’s Notice*) ingediend met betrekking tot artikel 15 van de verordening, en inzonderheid met betrekking tot de vraag of de bepalingen betreffende verwijzing naar een ander gerecht waarin dit artikel voorziet, enkel gelden in procedures die reeds zijn ingeleid of van toepassing zijn op zaken die reeds aanhangig zijn gemaakt bij een gerecht van een lidstaat. Het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing betreft dus eveneens artikel 15 van de verordening.
- 1.5 Volgens de Court of Appeal is het verzoek om een prejudiciële beslissing noodzakelijk om de zaak te kunnen afdoen, aangezien het beroep vragen aan de orde stelt die de uitlegging van de artikelen 12, lid 3, en 15 van de verordening betreffen, waarover het Hof van Justitie van de Europese Unie definitief uitspraak dient te doen. Er bestaan twijfels over de wijze hoe het bevoegde gerecht, wat de ouderlijke verantwoordelijkheid voor S. betreft, precies moet worden vastgesteld, in een situatie waarin de personen die het ouderlijke gezag uitoefenen, via voornoemde prorogatie van rechtsmacht de bevoegdheid van de gerechten van het Koninkrijk Spanje hebben aanvaard, en deze gerechten reeds feitelijke maatregelen met betrekking tot het kind hebben getroffen, waarna het kind dienovereenkomstig op een feitelijke verblijfplaats in Engeland en Wales is gaan wonen.

DEEL II – Het geschil over S. – *procedures in Spanje en Engeland*

- 2.1 Een gedetailleerd chronologisch relaas van zowel de feiten als de voorgeschiedenis van het geding is opgenomen in bijlage 1.

- 2.2 De vader is geboren in Spanje en is Spaans onderdaan. De moeder is geboren in Engeland en is Brits onderdaan. Partijen hebben elkaar ontmoet en zijn een relatie begonnen toen zij beiden in Spanje woonden, waar S. door zijn beide ouders samen is opgevoed totdat zij in 2009 uit elkaar zijn gegaan. In februari 2010 heeft de moeder S. van Spanje naar Engeland gehaald. Na die overbrenging hebben partijen getracht om een akkoord te bereiken over de verdeling van het ouderlijke hoederecht over S.. In maart 2010 heeft de vader in Spanje een procedure ingeleid bij de rechtbank van eerste aanleg te Torrox. Nadien heeft hij deze vordering evenwel ingetrokken en zijn partijen opnieuw besprekingen gestart. In april 2010 hebben zij een overeenkomst gesloten, die is ondertekend door de moeder, maar niet door de vader. In [OR. 3] juni 2010 heeft de vader de zaak opnieuw aanhangig gemaakt bij hetzelfde gerecht in Torrox, Spanje.
- 2.3 In juni 2010 zijn de moeder en S. naar Spanje gereisd, zodat S. zijn vader kon ontmoeten. Na hun aankomst in Spanje werd de moeder gearresteerd en nam de vader S. onder zijn hoede. Na afloop van de overeengekomen bezoekperiode gaf de vader te kennen dat hij S. niet naar zijn moeder wilde terugbrengen.
- 2.4 Op 9 juli 2010 heeft de moeder een procedure ingeleid bij de Family Division of the High Court of Justice in England and Wales. Deze rechterlijke instantie heeft een beschikking gegeven volgens welke S. zijn gewone verblijfplaats in Engeland en Wales had en de gerechten van Engeland en Wales bevoegd waren om uitspraak te doen over aangelegenheden ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid voor S. Tevens werd de vader bevolen om S. vóór 12 augustus 2010 naar zijn moeder terug te brengen.
- 2.5 Nadat deze beschikking is vastgesteld, zijn partijen opnieuw besprekingen begonnen in Spanje en werd een nieuwe overeenkomst gesloten betreffende het hoederecht over S. (dat aan de moeder werd toevertrouwd) en het omgangsrecht (van de vader). Partijen hebben deze overeenkomst ondertekend met een gerechtelijk griffier als getuige. De overeenkomst is ter goedkeuring overgelegd aan de rechtbank van eerste aanleg te Torrox en deze rechterlijke instantie heeft de overeenkomst op 20 oktober 2010 gehomologeerd. De moeder erkent en aanvaardt dat sprake is van prorogatie van rechtsmacht – houdende aanvaarding van de bevoegdheid van de gerechten van het Koninkrijk Spanje – overeenkomstig artikel 12, lid 3, van de verordening, doordat zij zich aldus aan de bevoegdheid van deze gerechten heeft onderworpen.
- 2.6 Op 17 december 2010 heeft de moeder krachtens de Children Act 1989 een vordering ingesteld bij de Principal Registry of the Family Division of England and Wales. Met deze vordering beoogde de moeder een beschikking betreffende de verblijfplaats te verkrijgen (*residence order*), en

verzocht zij om wijziging van de in Spanje bereikte overeenkomst en van het desbetreffende homologatievonnis van het gerecht te Torrox, alsook om een beschikking over een specifieke aangelegenheid (*specific issue order*). Nadat deze beschikkingen aan de vader zijn betekend, heeft deze laatste een vordering ingesteld tot tenuitvoerlegging van het Spaanse vonnis overeenkomstig de artikelen 41 en 47 van de verordening. De twee vorderingen werden ingeschreven voor definitieve afdoening door de Family Division of the High Court of England and Wales [OMISSIS] op 14 april 2011. Op deze terechtzitting werd de zaak echter slechts gedeeltelijk behandeld en voor het overige uitgesteld tot een volgende terechtzitting op 16 december 2011.

- 2.7 Op de terechtzitting van 16 december 2011 erkende de moeder dat zij de bevoegdheid van de gerechten van het Koninkrijk Spanje had aanvaard, gelet op de voormelde overeenkomst tussen partijen en het desbetreffende homologatievonnis. Zij gaf dan ook aan dat zij zich niet zou verzetten tegen de tenuitvoerlegging van het Spaanse vonnis, dat in overeenstemming met de bewoordingen van de tussen partijen gesloten overeenkomst rechtmatig ten uitvoer is gelegd. Niettemin gaf de moeder te kennen dat zij voornemens was om de rechtbank van eerste aanleg te Torrox te verzoeken om de geprorogeerde rechtsmacht aan de gerechten van Engeland en Wales over te dragen, overeenkomstig artikel 15 van de verordening.
- 2.8 De moeder heeft daadwerkelijk om deze verwijzing verzocht en op 29 februari 2012 [OMISSIS] heeft de rechtbank van eerste aanleg te Torrox, zonder de vader daarvan in kennis te stellen, in de volgende bewoordingen uitspraak gedaan over het verzoek van de moeder:

„Aangezien het in deze procedure gewezen vonnis gezag van gewijsde heeft verkregen, de procedure is beëindigd en er geen andere procedure in familiale aangelegenheden tussen partijen bij de onderhavige rechterlijke instantie aanhangig is, is er geen reden om de in het verzoekschrift opgeworpen exceptie van onbevoegdheid toe te wijzen.”

- 2.9 Na deze beslissing te hebben ontvangen (en na een zekere vertraging doordat partijen hun moeilijkheden inzake gerechtelijke bijstand probeerden op te lossen), heeft de moeder de zaak opnieuw ingeleid bij de Family Division of the High Court of England and Wales, teneinde te doen vaststellen dat de gerechten van Engeland en Wales voortaan bevoegd waren betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid voor S., op basis van het feit dat hij thans zijn gewone [OR. 4] verblijfplaats in Engeland en Wales had volgens artikel 8 van de verordening. Deze vordering werd behandeld ter terechtzitting van 16 februari 2013. De moeder werd op deze terechtzitting vertegenwoordigd door een advocaat, de vader kwam zelf. [OMISSIS] De [Family Division of the High Court] wees het verzoek van de moeder toe bij

beslissing van 25 maart 2013. Daarop heeft de vader verzocht om tegen deze beslissing hoger beroep te mogen instellen.

- 2.10 Op 21 mei 2013 [OMISSIS] heeft [de verwijzende rechter] de vader toestemming verleend om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing van [OMISSIS][de Family Division of the High Court]. Betreffende dit hogere beroep zijn thans terechtzittingen voorzien op 2 en 3 oktober 2013.

DEEL III – Toepasselijke bepalingen

- 3.1 Met haar vordering ten gronde beoogt de moeder, in overeenstemming met de beslissing over de bevoegde rechtsmacht van [OMISSIS] [de Family Division of the High Court] van 25 maart 2013, maatregelen te verkrijgen op grond van Section 8 van de Children Act 1989. De Court kan krachtens deze wet beschikkingen vaststellen inzake het verblijf en het bezoekrecht (omgang) (access orders), verklaren welke maatregelen de ouders niet kunnen nemen (*prohibited steps orders/injunctions*) (daaronder mogelijkerwijs begrepen het verbod dat het kind het betrokken ressort verlaat), alsook specifieke bevelen gelasten (daaronder mogelijkerwijs begrepen de terugkeer van het kind op het grondgebied van de betrokken rechtsmacht), betreffende de plaats waar het moet worden opgevoed en de vraag of het al dan niet medisch moet worden behandeld). Section 4 van de Children Act bepaalt dat het gerecht de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind kan toewijzen aan de vader.

Bevoegdheid van de gerechten van Engeland en Wales

- 3.2 De bevoegdheid voor het geven van een beschikking in de zin van Section 8 (volgens het recht van Engeland en Wales) wordt verleend bij Section 2(1) van de Family Law Act 1986, die het volgende bepaalt:

„Een gerecht in Engeland en Wales kan met betrekking tot een kind enkel een beschikking volgens Section 1(1)(a) vaststellen indien:

- (a) het bevoegd is volgens de verordening, of
- (b) indien de verordening niet van toepassing is:
  - i. de beschikking verband houdt met een procedure betreffende het huwelijk of civiel erkend samenwonen in Engeland en Wales en de bij Section 2A van deze wet gestelde voorwaarde is vervuld, dan wel
  - ii. de bij Section 3 van deze wet gestelde voorwaarde is vervuld.”

- 3.3 Voor de toepassing van die Section moet als een beschikking volgens Section 1(1)(a) worden verstaan „*een beschikking in de zin van Section 8 die door een gerecht in Engeland en Wales wordt vastgesteld krachtens de Children Act 1989*”. Er is in casu in Engeland en Wales geen procedure aanhangig betreffende het huwelijk of civiel erkend samenwonen, en Section 2(1)(b)(i) van de Family Law Act 1986 is dus niet van toepassing. Section 3 van de Family Law Act 1986 stelt als voorwaarde dat het kind zijn gewone verblijfplaats in Engeland en Wales heeft, doch met het oog op de onderhavige verwijzing kunnen wij er niet van uitgaan dat Section 2(1)(b) een bevoegdheidsgrond biedt op basis van de gewone verblijfplaats van het kind, daar waar de verordening dat mogelijkterwijs niet doet. Bijgevolg is de verordening bepalend om vast te stellen of de gerechten van Engeland en Wales bevoegd zijn om beschikkingen betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid voor S. te geven.

Recht van de Europese Unie

- 3.4 Artikel 8 van de verordening bepaalt:

„Algemene bevoegdheid

1. Ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid zijn bevoegd de gerechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan het kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip dat de zaak bij het gerecht aanhangig wordt gemaakt.
2. Het bepaalde in lid 1 geldt onder voorbehoud van de artikelen 9, 10 en 12.”

- 3.5 Artikel 12 van de verordening luidt als volgt:

„Prorogatie van rechtsmacht

1. De gerechten van een lidstaat zijn, in de uitoefening van hun bevoegdheid op grond van artikel 5 ter zake van een verzoek om echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk, bevoegd voor elke met dit verzoek samenhangende kwestie inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, indien: **[OR. 5]**
  - a) ten minste één van de echtgenoten de ouderlijke verantwoordelijkheid voor het kind draagt;
  - b) de bevoegdheid van deze gerechten uitdrukkelijk dan wel op enige andere ondubbelzinnige wijze door de echtgenoten en door de personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen, is aanvaard op het tijdstip waarop de zaak bij het gerecht aanhangig wordt gemaakt en door het belang van het kind wordt gerechtvaardigd.

2. De overeenkomstig lid 1 uitgeoefende bevoegdheid neemt een einde zodra:

- a) de beslissing houdende toewijzing of afwijzing van het verzoek om echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk definitief is geworden;
- b) ingeval op het onder a) bedoelde tijdstip nog een procedure betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid aanhangig is, een beslissing in die procedure definitief is geworden; hetzij
- c) de onder a) en b) bedoelde procedures om een andere reden zijn beëindigd.

3. De rechten van een lidstaat zijn ook in andere procedures dan die welke in lid 1 worden bedoeld, bevoegd ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind, indien:

- a) het kind een nauwe band met die lidstaat heeft, met name omdat een van de personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen, zijn gewone verblijfplaats in die lidstaat heeft of omdat het kind onderdaan van die lidstaat is;

en

- b) hun bevoegdheid op het tijdstip waarop de zaak bij het gerecht aanhangig is gemaakt, uitdrukkelijk dan wel op enige andere ondubbelzinnige wijze is aanvaard door alle partijen bij de procedure en door het belang van het kind wordt gerechtvaardigd.

4. Indien het kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het grondgebied van een derde staat die geen verdragsluitende partij is bij het Verdrag van 's-Gravenhage van 19 oktober 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, wordt de op het onderhavige artikel gebaseerde bevoegdheid geacht met name in het belang van het kind te zijn indien een procedure in de betrokken derde staat onmogelijk blijkt te zijn.”

3.6 Artikel 15 van de verordening bepaalt:

„Verwijzing naar een gerecht dat beter in staat is de zaak te behandelen

1. De rechten van een lidstaat die bevoegd zijn om ten gronde over een zaak te beslissen, kunnen bij wijze van uitzondering, indien naar hun inzicht een gerecht van een andere lidstaat waarmee het kind een bijzondere band

heeft beter in staat is de zaak of een specifiek onderdeel daarvan te behandelen, in het belang van het kind:

- a) de behandeling van de zaak of het betrokken onderdeel daarvan aanhouden en de partijen uitnodigen om overeenkomstig lid 4 een daartoe strekkend verzoek te richten aan het gerecht van die andere lidstaat; of
- b) het gerecht van een andere lidstaat verzoeken zijn bevoegdheid overeenkomstig lid 5 uit te oefenen.

2. Lid 1 is niet van toepassing:

- a) op verzoek van een van de partijen, of
- b) op initiatief van het gerecht, of
- c) op verzoek van het gerecht van een andere lidstaat waarmee het kind een bijzondere band heeft, overeenkomstig lid 3. **[OR. 6]**

Verwijzing op initiatief van het gerecht of op verzoek van het gerecht van een andere lidstaat kan echter slechts plaatsvinden indien zulks door ten minste een van de partijen wordt aanvaard.

3. Het kind wordt geacht in de zin van lid 1 een bijzondere band met een lidstaat te hebben indien:

- a) het kind na de aanhangigmaking van een zaak bij het in lid 1 bedoelde gerecht zijn gewone verblijfplaats in die lidstaat heeft verkregen; of
- b) het kind voordien zijn gewone verblijfplaats in die lidstaat had; of
- c) het kind onderdaan van die lidstaat is; of
- d) een van de personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen, zijn gewone verblijfplaats in die lidstaat heeft; of
- e) het geschil betrekking heeft op maatregelen ter bescherming van het kind die verband houden met het beheer, de instandhouding van of de beschikking over bestanddelen van het vermogen van het kind die zich op het grondgebied van die lidstaat bevinden.

4. Het gerecht van de lidstaat dat bevoegd is om ten gronde over de zaak te beslissen stelt een termijn vast waarbinnen de zaak overeenkomstig lid 1 bij de gerechten van de andere lidstaat aanhangig moet worden gemaakt.

Wordt de zaak niet binnen deze termijn aanhangig gemaakt, dan blijft het gerecht waarbij de zaak aanvankelijk aanhangig is gemaakt de bevoegdheid overeenkomstig de artikelen 8 tot en met 14 uitoefenen.

5. De rechten van de andere lidstaat kunnen, wanneer dit, gelet op de specifieke omstandigheden van de zaak, in het belang van het kind is, binnen zes weken nadat de zaak op grond van lid 1, onder a) of b), bij hen aanhangig is gemaakt, de bevoegdheid aanvaarden. Het gerecht waarbij de zaak het eerst was aangebracht, ziet in dit geval af van het uitoefenen van zijn bevoegdheid. In het andere geval blijft het gerecht waarbij de zaak het eerst was aangebracht, zijn bevoegdheid overeenkomstig de artikelen 8 tot en met 14 uitoefenen.

6. Voor de toepassing van dit artikel zijn de rechten gehouden hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van de overeenkomstig artikel 53 aangewezen centrale autoriteiten, samen te werken.”

Bevoegdheid in de zaak betreffende S.

- 3.7 De moeder, de vader en S. zijn allen onderdanen van lidstaten van de Europese Unie en de twee landen waartussen het bevoegdheidsconflict in kwestie is ontstaan (Engeland en Spanje) zijn eveneens lidstaten. Bijgevolg is de verordening (en de bevoegdheidsregeling waarin zij voorziet) van toepassing op de onderhavige zaak.
- 3.8 Zowel de moeder als de vader erkennen dat het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Torrox van 20 oktober 2010 werd gewezen na de door partijen verrichte prorogatie van rechtsmacht aan deze rechterlijke instantie overeenkomstig artikel 12, lid 3, van de verordening. Hieruit kan worden afgeleid dat de rechter die deze beslissing heeft genomen, van oordeel was dat de voorwaarden waarin artikel 12, lid 3, sub a en b, van de verordening voorziet, waren vervuld.
- 3.9 Na laatstgenoemde uitspraak en de overbrenging van S. naar Engeland en Wales die eruit voortvloeyde, waar hij voortaan onder de hoede van zijn moeder stond, waren de moeder en de vader het er over eens dat S. op een bepaald tijdstip (zonder dat de verwijzende rechter noodzakelijkerwijs hoeft vast te stellen wanneer precies) zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van Engeland en Wales zou hebben.
- 3.10 De Court of Appeal of England and Wales vraagt zich met betrekking tot artikel 12 van de verordening en de onderlinge samenhang ervan met artikel 8 van de verordening dan ook af of de prorogatie van rechtsmacht door partijen overeenkomstig artikel 12, lid 3, van de verordening: a) enkel bevoegdheid verleent totdat de in die procedure genomen beslissing definitief is geworden, op welk tijdstip deze bevoegdheid ophoudt; b) op enigerlei andere wijze beperkt is in de tijd, zodat de bevoegdheid van het betrokken gerecht om een andere reden of wegens een andere gebeurtenis wordt beëindigd (bijvoorbeeld de inleiding van een op artikel 8 van de verordening gebaseerde procedure in een andere lidstaat; dan wel

c) bevoegdheid verleent los van [OR. 7] elke reeds aanhangige of nog in te leiden procedure, zodat een dergelijke prorogatie bevoegdheid verleent vóórdat een zaak aanhangig wordt gemaakt en/of behouden blijft nadat een procedure is beëindigd.

3.11 Wat artikel 15 van de verordening betreft, vraagt de Court of Appeal of England and Wales zich af of, gesteld dat de krachtens artikel 12 verleende bevoegdheid ook bestaat vóórdat een procedure wordt ingeleid en/of nádat een procedure is beëindigd, deze bevoegdheid volgens de regeling van artikel 15 van de verordening van de ene lidstaat naar de andere kan worden overgedragen, dan wel of enkel reeds aanhangig gemaakte zaken volgens artikel 15 kunnen worden verwezen.

DEEL IV – Redenen voor de prejudiciële verwijzing

4.1 Deze prejudiciële verwijzing is noodzakelijk ter verduidelijking van:

- a. de juiste benadering van het begrip prorogatie van rechtsmacht volgens artikel 12, lid 3, van de verordening, en inzonderheid om te bepalen:
  - i. of partijen zich aangaande de bevoegdheid van het gerecht van een lidstaat op prorogatie van rechtsmacht kunnen beroepen voor kwesties ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind, wanneer er met betrekking tot dat kind nog geen procedure aanhangig is gemaakt;
  - ii. of de aldus krachtens artikel 12, lid 3, van de verordening verleende bevoegdheid ophoudt dan wel voortduurt wanneer de op basis van die bepaling ingeleide procedure wordt beëindigd;
  - iii. indien – in voorkomend geval – nadien in een andere lidstaat een procedure op basis van artikel 8 van de verordening wordt ingeleid, welke impact heeft dit dan op de volgens artikel 12, lid 3, van de verordening tot stand gekomen prorogatie van rechtsmacht, wanneer geen sprake is van verschillende gelijktijdig aanhangige procedures waarop artikel 19 van de verordening toepassing zou kunnen vinden;
- b. de juiste benadering van de verwijzingsregeling volgens artikel 15 van de verordening, en inzonderheid de vraag of artikel 15 toestaat dat de bevoegdheid als zodanig wordt overgedragen, dan wel enkel dat een reeds aanhangig gemaakte zaak wordt verwezen.

DEEL V- Samenvatting van de argumenten van partijen

De argumenten van de vader - Artikel 12, lid 3, van de verordening

- 5.1 De vader betoogt, kort gezegd, dat [OMISSIS] [de Family Division of the High Court] blijk heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting door te verklaren dat de gerechten van Engeland en Wales bevoegd waren krachtens artikel 8 van de verordening, wat de ouderlijke verantwoordelijkheid voor S. betreft. De moeder en de vader hadden met betrekking tot deze bevoegdheid immers gebruik gemaakt van een prorogatie van rechtsmacht, door de bevoegdheid van de gerechten van het Koninkrijk Spanje te aanvaarden en het in augustus 2010 bereikte akkoord aldaar ter goedkeuring voor te leggen, hetgeen tot het vonnis van de Spaanse rechtbank van eerste aanleg te Torrox van 20 oktober 2010 heeft geleid.
- 5.2 Artikel 12 van de verordening vormt een uitzondering op de algemene regel van artikel 8 van de verordening, volgens welke de gewone verblijfplaats het bepalende criterium voor de bevoegdheid is. Bijgevolg diende de bevoegde rechtsmacht in de zaak van S. niet volgens deze algemene regel te worden vastgesteld (zoals hierboven beschreven), maar viel deze rechtsvraag als zodanig onder de werkingssfeer van artikel 12 van de verordening (meer bepaald artikel 12, lid 3, ervan).
- 5.3 Gelet op de bewoordingen van artikel 12 van de verordening, kan prorogatie plaatsvinden in twee situaties. De eerste situatie, waarvan sprake in artikel 12, leden 1 en 2, is die waarin de gerechten van een lidstaat hun bevoegdheid op grond van artikel 3 uitoefenen ter zake van een verzoek om echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk. In dat geval kunnen de partijen in die procedure de bevoegdheid van deze gerechten aanvaarden voor elke met dit verzoek samenhangende kwestie inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, mits de voorwaarden van artikel 12, lid 1, sub a en b, zijn vervuld.
- 5.4 De draagwijdte van artikel 12, lid 1, van de verordening wordt beperkt door artikel 12, lid 2, dat **[OR. 8]** specifiek bepaalt wanneer de overeenkomstig lid 1 uitgeoefende bevoegdheid afloopt. Meer bepaald neemt deze bevoegdheid een einde zodra:
- „(a) de beslissing houdende toewijzing of afwijzing van het verzoek om echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk definitief is geworden; hetzij
- b) ingeval op het onder a) bedoelde tijdstip nog een procedure betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid aanhangig is, een beslissing in die procedure definitief is geworden; hetzij

c) de onder a) en b) bedoelde procedures om een andere reden zijn beëindigd.”

5.5 Artikel 12, lid 3, van de verordening luidt:

„De rechten van een lidstaat zijn ook in andere procedures dan die welke in lid 1 worden bedoeld, bevoegd ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind, indien:

a) het kind een nauwe band met die lidstaat heeft, met name omdat een van de personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen, zijn gewone verblijfplaats in die lidstaat heeft of omdat het kind onderdaan van die lidstaat is;

en

b) hun bevoegdheid op het tijdstip waarop de zaak bij het gerecht aanhangig is gemaakt, uitdrukkelijk dan wel op enige andere ondubbelzinnige wijze is aanvaard door alle partijen bij de procedure en door het belang van het kind wordt gerechtvaardigd.

5.6 Artikel 12, lid 4, van de verordening is niet relevant voor de onderhavige zaak, aangezien het kind zijn gewone verblijfplaats steeds op het grondgebied van een lidstaat heeft gehad.

5.7 Artikel 12, lid 3, van de verordening verschilt in twee opzichten beduidend van artikel 12, lid 1, van deze verordening:

i. anders dan lid 1 houdt lid 3 het geen verband met een bestaande procedure. Twee ouders kunnen dus de bevoegdheid van een gerecht aanvaarden, los van een hangende procedure, aldus vooruitlopend op de vraag bij welk gerecht van een lidstaat een zaak zal worden aanhangig gemaakt ter afdoening van een toekomstig geschil;

ii. de draagwijdte van lid 3 wordt niet beperkt door een soortgelijke bepaling als die van artikel 12, lid 2. Er is dus geen specifieke bepaling die erin voorziet wanneer de aldus verleende bevoegdheid een einde neemt, of die de betrokken prorogatie van rechtsmacht met een of andere procedure verbindt, of het nu om een reeds ingeleide dan wel om een nog in te leiden procedure gaat.

5.7 De vader beroept zich op de algemene opzet van dat artikel voor zijn stelling dat de ouders krachtens artikel 12, lid 3, van de verordening de bevoegdheid van de rechten van een lidstaat vooraf kunnen aanvaarden, vóórdat de

zaak aanhangig wordt gemaakt en zonder dat een procedure hoeft te zijn ingeleid. Hij stelt dan ook dat een dergelijke prorogatie (en dus de bevoegdheid), gelet op de opzet van dat artikel, ook voortduurt nadat de betrokken procedure is beëindigd, zodat indien nodig achteraf – op het geschikte tijdstip – nog een andere procedure ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid voor het kind in kwestie kan worden ingeleid.

De argumenten van de vader - Artikel 15 van de verordening

- 5.8 Primair voert de vader aan dat de prorogatie ook nog effecten sorteert nadat elke op basis daarvan ingeleide procedure is beëindigd. Hij stelt tevens dat deze „latente” bevoegdheid op zich kan worden overgedragen.
- 5.9 De vader erkent niettemin de logica van de redenering en de beslissing van [OMISSIS] [de Family Division of the High Court], wat de juiste benadering van artikel 15 betreft, inzonderheid voor zover in zijn naam is betoogd dat op basis van artikel 15 enkel de verwijzing van een „zaak, of een specifiek deel daarvan” mogelijk is, veeleer dan dat dit artikel bepaalt dat [OR. 9] de bevoegdheid in abstracto kan worden overgedragen. Een dergelijke uitlegging strookt met de bevoegdheidsregeling en met name met de uitlegging van artikel 12 die de vader bepleit. Zij is ook het logische uitvloeisel van de wijze waarop artikel 15 is geformuleerd.
- 5.10 Met de door [OMISSIS] [de Family Division of the High Court] gehanteerde benadering van artikel 15 kan het probleem worden vermeden dat in de onderhavige zaak klaarblijkelijk is gerezen en waarbij men zou kunnen stellen dat de rechter die zich heeft uitgesproken over het verzoek van de moeder om de bevoegdheid als zodanig en niet een specifieke procedure over te dragen, niet volledig heeft begrepen van wat juist de overdracht werd gevraagd. Een rechterlijke instantie kan alleen vaststellen of de volledige zaak dan wel een aanzienlijk deel van deze zaak dient te worden verwezen indien de bij haar aanhangig gemaakte zaak kan worden gescheiden en opgedeeld. De bevoegdheid kan niet in abstracto worden overgedragen. Indien een verzoek in de zin van artikel 15 zou worden overwogen ingeval er geen „daadwerkelijke” procedure is ingeleid, zouden partijen daartoe in de praktijk moeten overgaan door een verzoek in te dienen bij de gerechten van de rechtsmacht die uit de prorogatie voortvloeit.

De argumenten van de moeder – Artikel 12, lid 3, van de verordening

- 5.11 De moeder is het eens met de redenering en de beslissing van [OMISSIS] [de Family Division of the High Court]. Volgens haar had [de Family Division of the High Court] het in wezen bij het rechte eind waar deze rechterlijke instantie (om de [OMISSIS] [in haar beslissing aangegeven] redenen) heeft geoordeeld dat „prorogatie van de rechtsmacht van een lidstaat volgens artikel 12, lid 3, effecten blijft sorteren totdat er in die

procedure een definitieve ‚beslissing’ is geweest, en daarmee dan een einde neemt” [OMISSIS].

De argumenten van de moeder – Artikel 15 van de verordening

- 5.12 Bovendien stemt de moeder ook in met de uitlegging die [OMISSIS] [de Family Division of the High Court] – en de Spaanse [OMISSIS] [rechtbank] – aan artikel 15 van de verordening geven. Volgens haar heeft [OMISSIS] [de Family Division of the High Court] terecht geoordeeld dat „de verwijzingsregeling van artikel 15 is ingevoerd om te worden toegepast op procedures die concreet bij een gerecht van een lidstaat zijn ingeleid [dat wil zeggen aanhangig zijn], en niet op de bevoegdheid van dit gerecht als zodanig. Indien geen sprake is van een ‚daadwerkelijk’ aanhangig gemaakte zaak, kan er ook niets worden verwezen”.
- 5.13 Voor het geval dat het Hof van Justitie van de Europese Unie en/of de verwijzende rechter zouden oordelen dat de prorogatie volgens artikel 12, lid 3, van de verordening ook nog effecten kan sorteren of kan voortbestaan nadat in een procedure voor een gerecht van een lidstaat definitief uitspraak is gedaan, stelt de moeder subsidiair dat de verwijzingsregeling van artikel 15 van de verordening ook toepassing kan vinden om de rechtsmacht zelfs zonder lopende procedure over te dragen.

DEEL VI – De zienswijze van de Court of Appeal of England and Wales

- 6.1 Het verzoek van de vader om hoger beroep te mogen instellen, is in het kader van de schriftelijke behandeling van de zaak door [OMISSIS] de verwijzende rechter onderzocht op 21 mei 2013. Ter beantwoording van de (hierboven samengevatte) argumenten van de vader betreffende de werking van de artikelen 12 en 15 van de verordening heeft [OMISSIS] [de Court of Appeal] het volgende verklaard:

„De aan de orde zijnde vragen kunnen mogelijkerwijs ernstige gevolgen hebben voor de werking van artikel 12, lid 3, van de verordening, waarover thans nog geen rechtspraak bestaat, alsook voor de werking van artikel 15 van deze verordening.

De Court of Appeal of England and Wales is van oordeel dat over deze vragen definitief uitspraak dient te worden gedaan door het Hof van Justitie van de Europese Unie. De Court of Appeal heeft partijen over deze vragen nog niet gehoord, maar zij is hoe dan ook van mening dat op deze vragen verschillende antwoorden mogelijk zijn. Deze rechterlijke instantie is dan ook van oordeel dat zij niet in staat is om aan te geven hoe zij die vragen dient te beantwoorden.”

DEEL VII – De prejudiciële vragen

Vraag 1

[OR. 10]

7.1 Wanneer volgens artikel 12, lid 3, van verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 prorogatie van rechtsmacht heeft plaatsgevonden, wat de bevoegdheid van een gerecht van een lidstaat met betrekking tot kwesties inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind betreft, sorteert deze prorogatie dan enkel effecten totdat in de betrokken procedure een definitieve beslissing is geweest, of blijft dit gerecht ook bevoegd nadat het definitief uitspraak heeft gedaan?

Vraag 2

7.2 Kunnen de gerechten van een lidstaat bevoegdheid overdragen overeenkomstig artikel 15 van de verordening, ingeval er op dat tijdstip met betrekking tot het kind geen procedure aanhangig is?

[OMISSIS]